

QUICKSCAN FLORA & FAUNA HARTELKANAAL

Lokale Energie BV

8 MEI 2020

Contactpersoon

[REDACTED]
Senior specialist

T + [REDACTED]
[REDACTED]@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
2	PROJECTBESCHRIJVING	5
2.1	Ligging	5
2.2	Voornemen	5
3	VOORKOMEN BESCHERMDE SOORTEN	6
3.1	Methodiek	6
3.2	Aanwezigheid beschermde soorten	6
4	EFFECTBEOORDELING	9
4.1	Planten	9
4.2	Vogels	9
4.2.1	Vogels met jaarrond beschermde nesten	9
4.2.2	Overige broedvogels	9
4.2.3	Conclusie vogels	11
4.3	Zoogdieren	11
5	CONCLUSIE	12
6	REFERENTIES	13
	COLOFON	23

1 INLEIDING

Lokale Energie BV, onderdeel van de HVC-groep (HuisVuilCentrale), heeft het voornemen om op of nabij de Brielse Maasdijk, de primaire waterkering langs het Hartelkanaal, windturbines te plaatsen. De realisatie van de windturbines op deze locaties is een onderdeel van gebiedsproject windturbinepark Hartelkanaal.

Door de voorgenomen ingreep is mogelijk sprake van negatieve effecten op beschermde soorten of kwalificerende waarden van beschermde gebieden uit de Wet natuurbescherming (hierna Wnb, Bijlage A). Lokale Energie BV heeft Arcadis gevraagd een quickscan natuur uit te voeren naar eventuele negatieve effecten op beschermde soorten en gebieden en de eventueel benodigde vervolgstappen in het kader van de Wnb in beeld te brengen.

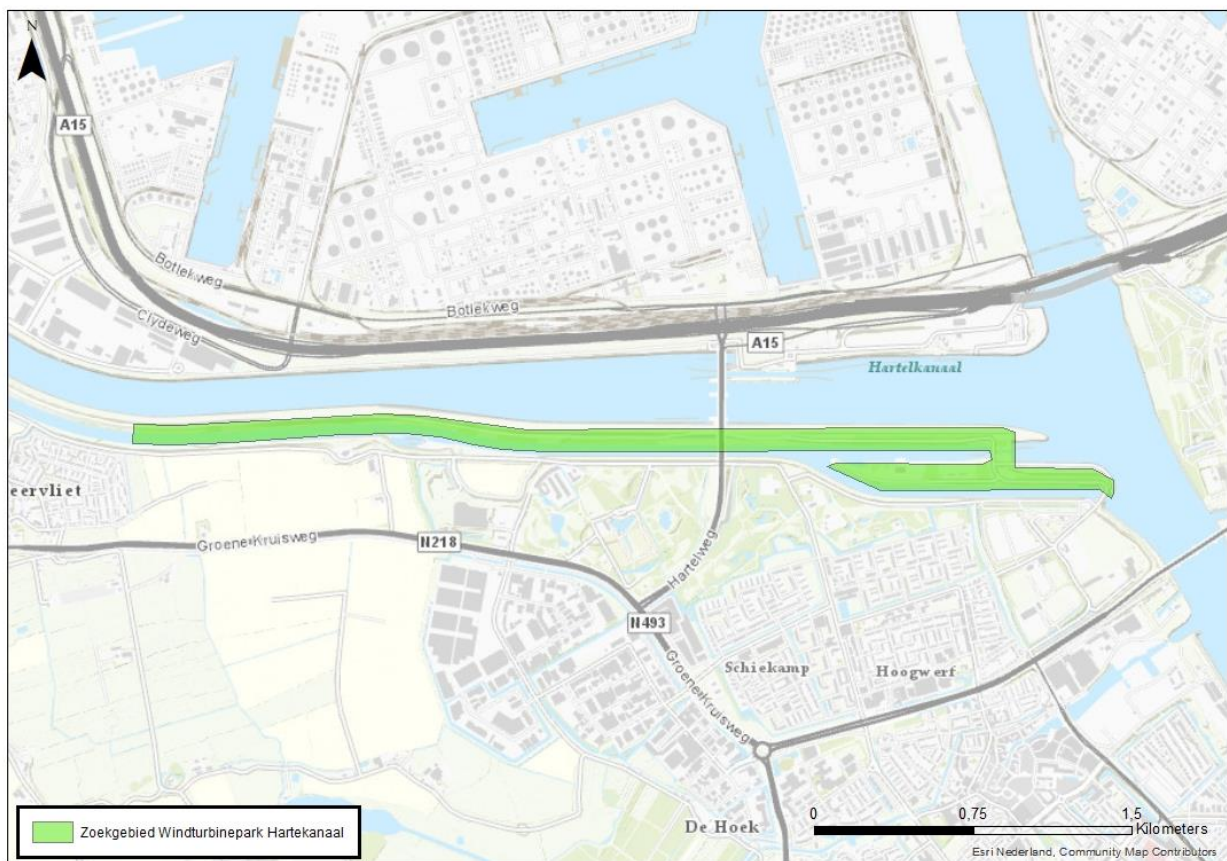
Deze rapportage gaat uitsluitend in op de soortbescherming, de gebiedsbescherming (Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland en weidevogelgebieden), wordt in een aanvullend rapport behandeld (Arcadis, 2020).

2 PROJECTBESCHRIJVING

2.1 Ligging

Figuur 1 geeft de ligging van het plangebied weer. Het plangebied bevindt zich op de Brielse Maasdijk, gemeente Nissewaard, provincie Zuid-Holland. De Brielse Maasdijk ligt aan het Hartelkanaal en sluit aan op de Hartelkering. De Hartelkering vormt samen met de Maeslantkering en de dijk op de landtong Rozenburg de Europoortkering.

Het plangebied ten westen en oosten van de Hartelbrug bestaat voornamelijk uit dijktaalud met begraasd gras. Een verharde weg doorkruist het plangebied van west naar oost met aan weerszijden zo nu en dan groepen bomen (eiken en populieren). Het plangebied loopt in het zuidoosten over waar de verharde Brielse Maasdijk aansluit aan de Plaatweg. Het westelijke deel van de Plaatweg loopt langs een aantal woningen en een evenementenlocatie en eindigt in de punt. Op dit deel van het plangebied staan meerdere struwelen en zijn de oevers begroeid met onder andere braamstruiken en rietkragen. Wanneer de Plaatweg richting het oosten wordt gevolgd, komt de invulling overeen met het plangebied rondom de Brielse Maasdijk: begraasd dijktaalud met een rij aangeplante bomen. Zie de bijlagen voor impressies van het plangebied.

Figuur 1. Zoekgebieden (groene vlak) waarbinnen gezocht wordt naar mogelijke locaties voor het plaatsen van windturbines.

2.2 Voornemen

Lokale Energie BV heeft het voornemen om een nog nader te bepalen aantal aan medium windturbines te plaatsen van 3.6MW elk. De werkzaamheden kennen een realisatiefase en een bedrijfsfase. In de realisatiefase wordt rekening gehouden met het aanleggen van aanrijroutes en een bouwplaats direct naast de fundering van de windturbines.

3 VOORKOMEN BESCHERMDE SOORTEN

3.1 Methodiek

Bij het bureauonderzoek zijn gegevens uit de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), verspreidingsatlas.nl, floron.nl en ravon.nl geraadpleegd. Hierbij is gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten over de afgelopen tien jaar (01 januari 2010 t/m 11 maart 2020, gegevens opgevraagd op 11 maart 2020).

Het veldbezoek is op 24 maart 2020 uitgevoerd door een ecooloog van Arcadis. De temperatuur tijdens het veldbezoek lag rond de 10 °C. Verder stond een oosterwind en was geen sprake van bewolking. Het bezoek bestond uit een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Op basis van het bureauonderzoek en de aangetroffen omstandigheden en sporen is een inschatting gemaakt van de mogelijke aanwezigheid van soorten.

3.2 Aanwezigheid beschermde soorten

Planten

In het plangebied zijn geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde plantensoorten (NDFF). Het plangebied bestaat voor het overgrote uit homogene zwaar begraasde of gemaaide grasvegetatie met her en der aangeplante eiken en populieren. Dit type vegetatie is vanwege de graas- en maaidruk ongeschikt voor de in de omgeving voorkomende beschermde soorten akkerboterbloem, glad biggenkruid, grote leeuwenklauw, kleine wolfsmelk en ruw parelzaad. Het westelijke deel van de Plaatweg was niet toegankelijk voor onbevoegden. Mogelijk dat op dit deel van het plangebied wel beschermde soorten kunnen voorkomen wegens het gebrek aan graas- en maaidruk en de natuurlijk ontwikkelde vegetatie ter plekke.

Vogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten

In het plangebied komt de buizerd nestelend en foeragerend voor (NDFF). Tijdens het veldbezoek is één nest waargenomen binnen de begrenzing van het plangebied ten zuidwesten van de Voornse sluis (zie Figuur 2). Op 200 meter van het plangebied is een territorium van een boomvalk vastgesteld.

Figuur 2. Impressie van een deel van het plangebied met een indicatie van het buizerdnest (rood hexagoon) ten zuidwesten van de Voornse sluis.

Overige broedvogels

In het plangebied komen diverse soorten algemene vogels voor zonder jaarrond beschermd nest (NDFF). Het is waarschijnlijk dat in het plangebied diverse vogels broeden. Tijdens het veldbezoek zijn nesten waargenomen van kraaiachtigen. Oude waarnemingen betreffen aalscholver, blauwe reiger, bonte vliegenvanger, bosuil, boomkruiper, fitis, gekraagde roodstaart, groene specht (ten zuiden van plangebied), groenling, grote bonte specht, lepelaar, kleine karekiet, meerkoet, pimpelmees, staartmees, tjiftjaf, vink, winterkoning, zanglijster, zwarte kraai, zwartkop. Het plangebied ligt binnen het foerageergebied van een klein aantal watervogels waarvan het meest talrijk krakeend, knobbelzwaan, kievit en kokmeeuw (Provincie Zuid-Holland, 2015). Kleine mantelmeeuw en zilvermeeuw kunnen broeden op de steenbekleding. Aalscholver kan de steenbekleding gebruiken als rustplaats. In de ruime omgeving broeden aalscholver, lepelaar en blauwe reiger. Tijdens het veldbezoek zijn waarnemingen gedaan van kraaiachtigen, grauwe gans, Canadese gans, fazant, tjiftjaf en merel.

Bureau Waardenburg heeft in 2004 onderzoek gedaan naar vliegbewegingen van vogels rond het Hartelkanaal westelijker en noordelijker van het plangebied. Hieruit bleek het volgende (RBOI – Rotterdam bv, 2011):

De oevers van het Hartelkanaal vormen ter hoogte van het projectgebied mogelijk een rust- en foerageergebied voor enkele tientallen scholeksters, (kok)meeuwen en kieviten. Het plaatsen van windturbines op deze locatie zorgt ervoor dat de rust- en foerageerplaats voor deze vogels grotendeels verdwijnt. De scholeksters, (kok)meeuwen en kieviten die hier langs het Hartelkanaal verblijven zijn lokale dieren die niet afkomstig zijn uit de Natura 2000-gebieden in de omgeving.

Watervogels

Op het Hartelkanaal en het industriegebied ten noorden van het kanaal komen kleine aantallen watervogels voor: met name krakeend, knobbelzwaan, kievit en kokmeeuw (Bureau Waardenburg bv, 2015). Dezelfde aantallen geldt voor de Botlek, Britanniahaven en 3^e Petroleumhaven. In het water rondom het plangebied komen ook lage aantallen watervogels voor met krakeend en wilde eend als meest voorkomend.

Ten zuiden van het Hartelkanaal, op de Brielse Maasdijk, foerageren grote aantallen ganzen (Bureau Waardenburg bv, 2015). Slaapplaatsen van deze ganzen liggen langs het Haringvliet en daarom lopen vliegroutes van deze ganzen niet door het plangebied.

Trekvogels

De seizoenstrek boven het plangebied gaat met name zuidwest-noordoost (Bureau Waardenburg bv, 2015). Het plangebied zelf is west-oost georiënteerd. Seizoenstrek zal met name in breed front op grote hoogte over het plangebied en de haven trekken waarbij geen stuwingsplaats zal vinden.

Grondgebonden en watergebonden zoogdieren

In het plangebied komen algemene grondgebonden zoogdieren voor zoals egel, haas, konijn en ree, vos en konijn. Ook komen er waarschijnlijk verscheidene algemene (spits)muizensoorten en kleine marterachtigen zoals hermelijn, wezel voor. Voor al deze soorten geldt een vrijstelling in de provincie Zuid-Holland. Daarnaast komt buiten het plangebied strenger beschermde grondgebonden zoogdieren zoals bever, echter zijn hier geen sporen van aangetroffen. Tot slot ligt het plangebied binnen het verspreidingsgebied van de strenger beschermde steenmarter en de Noordse woelmuis.

Steenmarter heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. Deze zijn met name te vinden langs het westelijke deel van de Plaatweg in het plangebied. In overige delen van het plangebied komt dit habitat niet voor.

Noordse woelmuis heeft een voorkeur voor gebieden met hoge vegetaties met vooral grasachtige planten. De soort leeft vooral in natte terreinen zoals rietland, moeras, zeer extensief gebruikte weilanden, drassige hooilanden, vochtige duinvalleien en periodiek overstroomde terreinen. Deze gebieden zijn mogelijk te

vinden langs het westelijke deel van de Plaatweg in het plangebied. In overige delen van het plangebied komt dit habitat niet voor.

Vleermuizen

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis (NDFF). Waarschijnlijk komen ook andere soorten in de omgeving voor zoals gewone meervleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis (verspreidingsatlas.nl). In het plangebied is uitsluitend geschikte bebouwing aanwezig op het bewoonde deel van het plangebied aan de westkant van de Plaatweg. Hierdoor zijn er mogelijke verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen zoals laatvlieger en gewone dwergvleermuis. De inlaatsluis Spijkenisse en de Voornse sluis hebben geen geschikte openingen of zijn overbelicht. In de bomen in het plangebied werden geen geschikte holtes voor vleermuizen aangetroffen. Het plangebied wordt mogelijk gebruikt als foerageergebied of als vliegroute.

Amfibieën

In het plangebied komen waarschijnlijk algemene amfibieënsoorten voor zoals bruine kikker en gewone pad. Voor deze soorten geldt in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling. Streng beschermde amfibiesoorten komen niet voor binnen het plangebied (NDFF; verspreidingsatlas.nl).

Reptielen

Streng beschermde reptielensoorten komen niet voor binnen het plangebied (NDFF; verspreidingsatlas.nl).

Vissen

In het plangebied bevinden zich geen geschikte watergangen voor vissen.

Ongewervelde soorten

Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van streng beschermde ongewervelde soorten (NDFF). Wel ligt het plangebied binnen het verspreidingsgebied van de platte schijfhoren en de rivierrombout (verspreidingsatlas.nl). De platte schijfhoren komt voor in zoete, heldere en schone wateren met een rijke begroeiing. Vaak in draadalg-vegetaties. Ook in andere vegetaties, zoals in wateren met krabbescheer. Dit habitat is in het plangebied niet aanwezig. Het larvenhabitat van de rivierrombout bestaat uit zandige substraten in ondiepe, onbegroeide, stromingsluwe riviertrajecten. Ook dit habitat is niet te vinden aan de randen van het plangebied.

4 EFFECTBEOORDELING

In de effectbeoordeling wordt onderscheid gemaakt tussen de realisatiefase van de windturbines en de bedrijfsfase van de gebouwde windturbines.

4.1 Planten

De kans bestaat de mogelijkheid dat rondom het westelijk van de Plaatweg in het plangebied akkerboterbloem, glad biggenkruid, grote leeuwenklauw, kleine wolfsmelk en ruw parelzaad voorkomen. Bij werkzaamheden in de realisatiefase kunnen individuen vernield worden, geplukt worden en kan habitat van deze soorten aangetast worden. Hierdoor kunnen effecten binnen het plangebied op deze soorten op voorhand niet worden uitgesloten.

4.2 Vogels

4.2.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten

In het plangebied is een nest bekend van een buizerd. Mogelijk zijn rondom het westelijk deel van de Plaatweg in het plangebied nog een aantal nesten van beschermde soorten aanwezig. Bij werkzaamheden in de realisatiefase in dat deel van het plangebied kunnen individuen gedood worden, verstoord worden en kan habitat van deze soorten aangetast worden. Hierdoor kunnen effecten binnen het plangebied op deze soorten op voorhand niet worden uitgesloten. In de bedrijfsfase kan het territorium van de buizerd dusdanig worden aangetast dat het verloren gaat en de buizerd gedwongen is te vertrekken.

4.2.2 Overige broedvogels

In het plangebied broeden naar verwachting (algemene) broedvogels. Bij werkzaamheden tijdens het broedseizoen kunnen nesten verstoord en/of vernietigd worden. Ook kunnen jongen en eieren als gevolg van beschadiging aan het nest en verstoring hierdoor sterven. Bij werkzaamheden buiten het broedseizoen treedt mogelijk verstoring op voor vogels die aanwezig zijn. Er zijn echter voldoende uitwijkmogelijkheden in omliggend gebied waardoor deze verstoring niet van wezenlijke invloed is.

RBOI – Rotterdam bv (2011) en Waardenburg (2015) hebben voor windpark Hartelbrug II - op een paar honderd meter afstand van het plangebied - gekeken naar de aanvaringscijfers van windturbines:

- De meeste slachtoffers onder vogels vallen in de nacht, met name wanneer sprake is van slecht zicht (mist, bewolking, regen of sneeuw). Achtergrondverlichting van de windturbines helpt hier tegen;
- Het gemiddelde aantal slachtoffers in Nederland en België per windturbine is ongeveer 20 slachtoffers per jaar;
- In de directe omgeving van het plangebied verblijven buiten het broedseizoen geen grote aantallen vogels, is de dichtheid aan broedvogels relatief laag en lopen geen intensief gebruikte vliegroutes. Het gemiddelde van 20 slachtoffers is daarmee een worst-case scenario, ook vanwege de grote hoeveelheid achtergrond verlichting van het industriegebied;
- Met name eenden, meeuwen en zangvogels zijn in vergelijkbare situaties slachtoffer:
 - *Zangvogels*
Relatief grote aantallen zangvogels trekken met de seizoenstrek over het plangebied heen. In absolute zin kunnen hierdoor veel slachtoffers vallen. Vanwege de grote soortendiversiteit binnen deze soortgroep zal het sterftegeval per soort naar verwachting waarschijnlijk minder zijn dan 1 individu per jaar in totaal.
 - *Meeuwen*
Verschillende kolonies zijn aanwezig in de omgeving. Deze zijn overdag en 's nachts gevoelig voor aanvaring. Naar schatting gaat het om enkele tientallen meeuwen per jaar. Per soort gaat het naar verwachting om een enkele (stormmeeuw) tot maximaal 15 (kleine mantelmeeuw, zilvermeeuw en kokmeeuw) per jaar in totaal.
 - *Eenden*
Vooral kraakeend komt voor in de directe omgeving. Bij passage worden een schatting toegepast van 5 tot 10 slachtoffers per jaar in totaal. Eenden vliegen met name in de schemering.

- Andere soortgroepen op seizoenstrek (ganzen, zwanen, roofvogels en steltlopers) vliegen niet in grote aantallen over het plangebied. Uitsluitend sprake van incidentele aanvaring (<1 exemplaar voor het gehele windpark).

Tabel 1. Populatiegrootte, 1%-mortaliteitsnorm en voorspelde sterfte (in klassen; deskundigenoordeel) voor vijf lokale vogelsoorten in windpark Hartelbrug II. Voor de mortaliteit van deze soorten is gebruik gemaakt van de gegevens van www.bto.org. Bij wijze van worst-case is alleen de (relatief lage) sterfte van adulte vogels gehanteerd. Populatiegrootte: www.sovon.nl; gemiddeld aantal broedpaar x2.

Soort	Populatiegrootte	1% - mortaliteitsnorm	Voorspelde sterfte
Kleine mantelmeeuw	160.000	139	10 - 15
Zilvermeeuw	64.000	77	10 - 15
Kokmeeuw	204.000	184	10 - 15
Stormmeeuw	6.200	9	3 - 5
Krakeend	42.000	117	5 - 10

De berekeningen van windpark Hartelbrug II zijn gebaseerd op oude broedvogel populatie telgegevens. Na correctie voor recentere telgegevens (2018) blijkt dat van vier van de vijf soorten in broedpopulatie achteruit zijn gegaan en alleen de krakeend een positieve trend laat zien (Tabel 1). Door ervan uit te gaan dat de voorspelde sterfte van een nieuw windpark aan het Hartelkanaal cumuleert op de sterfte van windpark Hartelbrug II, wordt een voorspelde sterfte verwacht die twee keer zo groot is. In een worst-case scenario leidt dat tot een voorspelde sterfte van stormmeeuw die boven de 1% mortaliteitsnorm zit (maximaal 10 dieren per jaar). Significante aanvaringseffecten zijn derhalve op voorhand niet uit te sluiten.

De 1%-mortaliteitsnorm¹

De 1%-norm voor additionele sterfte (1% mortaliteitsnorm) is een door de Raad van State geaccepteerde werkwijze om het mogelijk onbedoeld veroorzaken van sterfte door windturbines te beoordelen. Per vogelsoort wordt de gemiddelde jaarlijkse sterfte bepaald voor het betreffende gebied:

$$1\% \text{ mortaliteitsnorm} = \text{jaarlijkse sterfte} \times \text{broedpopulatieomvang} \times 0,01$$

De jaarlijkse sterfte is gebaseerd op de soortspecifieke data op www.bto.org met betrekking tot de jaarlijkse overleving. Indien er minder dan 1% additionele sterfte optreedt, is er geen significant negatief effect. Wanneer wel een overschrijding plaatsvindt, dan kan een nadere analyse noodzakelijk zijn om de relatie nader te onderzoeken.

Deze "1%-mortaliteitsnorm" wordt algemeen in binnen- en buitenland toegepast om de significantie van een ingreep die sterfte tot gevolg heeft te bepalen. In de "Leidraad bepaling significantie" van het Steunpunt Natura 2000 (2010) wordt deze norm ook genoemd als een bruikbaar instrument om de significantie van een ingreep te bepalen. De 1%-mortaliteitsnorm is ontwikkeld door het ORNIS-comité (een groep vogel-experts die door de Europese Commissie als gezaghebbend wordt gezien) en is in verschillende gevallen door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State als zodanig erkend, zie de uitspraak van 1 april 2009 (ABRVS2000801465/Rw), een zaak die specifiek op sterfte veroorzaakt door windturbines betrekking had.

¹ Er zijn verschillen in de beoordelingen die zijn gemaakt voor de windparkvarianten en het VKA en de uitkomsten kunnen dus ook niet zonder meer met elkaar vergeleken worden. 1) Voor de windparkvarianten is in de eerste ecologische verkenning van de windparken uitgegaan van de instandhoudingsdoelstellingen (Klop et al., 2014). In dit achtergrondrapport is echter wel uitgegaan van de daadwerkelijke populaties om hiervoor te corrigeren. Bovendien zijn in de beoordeling van Klop et al (2014) verschillende scenario's beoordeeld. In het achtergrondrapport zijn de best passende scenario's of worst case scenario's aangehouden. De beoordeling van het VKA is gebaseerd op het onderzoek van Brenninkmeijer & Klop (2016). Dit onderzoek is specifiek gedaan voor de opstelling van het VKA. De uitkomsten en conclusies uit het onderzoek zijn onverkort overgenomen. Daarnaast is in het VKA ook het verplaatsen van windturbines door de nieuwe helihaven meegenomen.

4.2.3 Conclusie vogels

Buizerd nestelt in het plangebied. Afhankelijk van de locatie van de windturbines is sprake van een potentieel negatief effect op het leefgebied en nestplek van deze soort en kans op aanvaring met de windturbines.

Tijdens de bedrijfsfase van nieuwe windturbines vindt mogelijk een accumulerend aanvaringseffect plaats op lokale vogelsoorten met als gevolg een potentieel negatief effect op de populatie.

Kleine mantelmeeuw, zilvermeeuw, scholekster en witte kwikstaart worden in kleine hoeveelheden in het plangebied verwacht. Wanneer gewerkt wordt buiten het broedseizoen in de realisatiefase, vindt geen negatief effect plaats op deze soorten.

4.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Het plangebied wordt mogelijk gebruikt door vleermuizen als foerageergebied en als vliegroute. Bij de voorgenomen werkzaamheden in de realisatiefase treedt mogelijk verstoring op als gevolg van bouwlicht. Bij het in gebruik nemen van de windturbines worden mogelijk foerageergebied en vliegroutes aangetast door de versturende aanwezigheid van de bewegende delen van de windturbines en door het blokkeren van een mogelijke vliegroute. Daarnaast komen vleermuizen mogelijk in botsing met de draaiende delen van de windturbines.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied komt rondom het westelijke deel van de Plaatweg mogelijk steenmarter en Noordse woelmuis voor. Wanneer werkzaamheden tijdens de realisatiefase plaatsvinden binnen dit deel van het plangebied, worden individuen mogelijk gedood, verstoord of wordt het leefgebied aangetast. Wanneer de werkzaamheden in de realisatiefase buiten dit deel van het plangebied plaatsvinden is dit mogelijke effect afwezig vanwege het ontbreken van geschikt habitat voor deze soort. Tijdens de gebruiksfase van de windturbines is geen sprake van verstoring door de draaiende delen van de windturbines vanwege de continuïteit en de hoogte.

5 CONCLUSIE

Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest kunnen in de bomen broeden en algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën kunnen binnen het plangebied voorkomen. Voor deze soorten dienen mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden zoals het werken buiten het broedseizoen voor vogels. Daarnaast dient de zorgplicht in acht te worden genomen. Indien wordt afgeweken van deze mitigerende maatregelen bestaat de kans op overtreding van de Wnb.

Omdat effecten op beschermde planten, jaarrond beschermde vogels en zoogdieren niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, dient onderzocht te worden wat de functie van het plangebied is voor deze soorten. Omdat het plangebied bestaat uit verschillende begroeiingen komen beschermde soorten waarschijnlijk lokaal voor, waardoor het uitvoeren van onderzoek afhankelijk is van de uiteindelijke locaties van de te plaatsen windturbines. Daarnaast is op voorhand niet uit te sluiten dat het aantal aanvaringsslachtoffers van lokale vogelpopulaties tijdens de bedrijfsfase van de turbines onder de 1% mortaliteitsnorm blijft. Dit dient onderzocht te worden. Voor de volgende soorten en soortgroepen is desgewenst aanvullend onderzoek noodzakelijk in betreffende delen van het plangebied:

- Beschermde plantensoorten
 - Rondom westelijke deel Plaatweg (uitsluitend bij werkzaamheden in dit deel van het plangebied)
- Vogels
 - Rondom westelijke deel Plaatweg - roofvogelonderzoek
 - Gehele plangebied – aanvaringsonderzoek van vogels tijdens de bedrijfsfase.
- Zoogdieren
 - Gehele plangebied – vleermuizen (foerageergebied en vliegroutes)
 - Rondom westelijke deel Plaatweg – steenmarter en Noordse woelmuis (uitsluitend bij werkzaamheden in dit deel van het plangebied)

Afhankelijk van de resultaten van de soortgerichte onderzoeken dient mogelijk een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd te worden.

De Wnb kent een algemene zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Dit betekent dat zorgvuldig met aanwezige beschermde en niet-beschermde soorten planten en dieren moet worden omgegaan. Dit geldt voor de in deze quickscan genoemde werkzaamheden met name voor in de omgeving voorkomende algemene grondgebonden zoogdieren, algemene broedvogels en amfibieën. Beperk hiervoor schade aan het groen en sloten zo veel mogelijk.

6 REFERENTIES

- RBOI – Rotterdam bv, 2011. Windpark Hartelbrug II. Ruimtelijke onderbouwing.
- Waardenburg, 2015. Effecten op beschermde soorten windpark Hartelburg II, Rotterdam. Quicksan in het kader van de Flora- en faunawet.

BIJLAGE A WETTELIJK KADER

Soortbescherming

Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van de voor dit rapport relevante delen van de wet gegeven.

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen om schade aan soorten te voorkomen, ook voor soorten die niet beschermd zijn ([art 1.11, lid 1](#)). Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden ([art 1.11, lid 2](#)). Deze algemene zorgplicht geldt altijd en overal, met slechts als uitzondering handelingen die op grond van de Visserijwet worden uitgevoerd ([art 1.11, lid 3](#)).

Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten Vogelrichtlijn (Wnb paragraaf 3.1)
- Soorten Habitatrichtlijn (Wnb paragraaf 3.2)
- Andere soorten (Wnb paragraaf 3.3)

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd ([art. 3.1 lid 1](#)).

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn; ([art. 3.5 lid 1](#))

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; ([art. 3.5, lid 5](#))

Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat echter in de Wnb paragraaf 3.2 “soorten Habitatrichtlijn” als titel heeft, wordt dit ook hier zo gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet ([art. 3.10, lid 1 onder a en c](#)).

Verbodsbepalingen

Ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen (**art. 3.1 lid 1**), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren (**art. 3.1 lid 2**), het rapen of onder zich hebben van eieren (**art. 3.1 lid 3**) en het opzettelijk storen van vogels (**art. 3.1 lid 4**). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (**art. 3.1 lid 5**).

Ten aanzien van de soorten van de Habitatrichtlijn beschermde diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen (**art 3.5 lid 1**), het opzettelijk verstoren (**art 3.5 lid 2**), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren (**art 3.5 lid 3**) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (**art 3.5 lid 4**). Ten aanzien van de Europees beschermde plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen (**art 3.5 lid 5**).

Ten aanzien van de andere beschermde diersoorten geldt slechts een verbod tot het opzettelijk doden of vangen (**art 3.10 lid 1 onder a**) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (**art 3.10 lid 1 onder b**). Ten aanzien van de andere beschermde plantensoorten geldt een verbod tot opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen (**art 3.10 lid 1 onder c**).

Gedragcodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragcode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van LNV vastgestelde gedragcode (**art. 3.31 lid 1**). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- c. een bestendig gebruik;
- d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van LNV kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen (**art 3.3 lid 2-4; 3.8 lid 2-5, 3.10 lid 2**). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van LNV en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van LNV het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie. De provincie Zuid-Holland heeft een algemene vrijstelling verleend voor onderstaande soorten;

Zoogdieren

- Aardmuis
- Bosmuis
- Bunzing
- Dwergmuis
- Dwergspitsmuis
- Egel
- Gewone bosspitsmuis
- Haas
- Hermelijn
- Huisspitsmuis
- Konijn

- Ree
- Rosse woelmuis
- Veldmuis
- Vos
- Wezel
- Woelrat

Amfibieën

- Bruine kikker
- Gewone pad
- Kleine watersalamander
- Meerkikker
- Middelste groene kikker

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden ([art 3.3 lid 1,3; 3.8 lid 1,3, 3.10 lid 2](#)). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied. Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor [soorten van de Vogelrichtlijn](#) kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.3 lid 4](#)):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten van de [Habitatrichtlijn](#) kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.8 lid 5](#)):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de **Andere soorten**, gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Europees beschermde soorten aangevuld met: (art 3.10 lid 2):

1. In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.
2. Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen.
3. Ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden.
4. Ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.
5. In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw.
6. In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer.
7. In het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of in het algemeen belang.

BIJLAGE B IMPRESSIES PLANGEBIED

COLOFON

QUICKSCAN FLORA & FAUNA HARTELKANAAL

KLANT

Lokale Energie BV

AUTEUR

[REDACTED]

ONZE REFERENTIE

D10006343:24

DATUM

8 mei 2020

STATUS

Definitief

GECONTROLEERD DOOR

[REDACTED]

Projectleider & Senior Adviseur Natuur

VRIJGEGEVEN DOOR

[REDACTED]

Projectleider & Senior Adviseur Natuur

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com